

УДК 378.661:371.321:378.147

Ярослава Кульбашна
ORCID iD 0000-0002-2571-091X

доктор педагогічних наук, кандидат медичних наук, професор,
професор кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, Національний
медичний університет імені О. О. Богомольця,
Б. Шевченка 13, 01601 м. Київ, Україна
j.kulbashna@gmail.com

Олена Ткачук
ORCID iD 0000-0001-6164-0624

здобувач Інституту вищої освіти НАПН України
01014, Україна, м. Київ, вул. Багнїонна, 9
elena.tkazuk@ukr.net

Захарова Валерія
ORCID ID 0000-0002-8863-2373

викладач кафедри іноземних мов, Національний медичний
університет імені О. О. Богомольця,
Б. Шевченка 13, 01601 м. Київ, Україна,
valerieozakharova@gmail.com

НОВІ ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ КОМПЕТЕНТНОГО ЛІКАРЯ

У статті розкрито ролі і функції сучасного викладача закладів вищої медичної освіти (наставника, тренера, тьютора, ментора, коуча, фасилітатора, менеджера, дослідника) у створенні якісного досвіду для студентів та забезпеченні умов для набуття ними знань, компетентностей і навичок. Обґрунтовано

необхідність оновлення педагогічної парадигми у вищій медичній школі відповідно до еволюційних особистісних змін сучасної генерації молоді. Встановлено, що серед недостатньо оцінених функцій викладача вищої медичної школи є формування здоров'язберігаючої та іншомовної компетентностей майбутнього лікаря. Визначено ключові завдання сучасного викладача вищої медичної освіти, які взаємопов'язані і взаємозалежні між собою.

Ключові слова: вища школа; заклад вищої медичної освіти; загальні компетентності; здоров'язбережувальна компетентність; майбутні лікарі; функції викладача вищої школи.

© Кульбашна Ярослава, Ткачук Олена, Захарова Валерія, 2018

Вступ. Пріоритетним напрямом розбудови європейського освітнього простору є підготовка компетентних фахівців у вищій школі, зокрема і медичній. Незалежно від освітньої галузі, ефективність процесу формування необхідних майбутньому фахівцю компетентностей у закладах вищої освіти, залежить від таких важливих чинників як умотивованість самого студента, компетентнісного наповнення змісту освітнього процесу та компетентності науково-педагогічного колективу (Закон України «Про вищу освіту», 2014; Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, 2015; Tuning Educational Structures in Europe, 2006, Я. Кульбашна (2014), К. Амосова (2018).

Варто наголосити, що компетентнісна парадигма сучасної вищої освіти кардинально змінила підходи до викладання навчальних дисциплін і передбачає якісно нові вимоги до підвищення професійного і кваліфікаційного рівнів викладачів з активного передавача знань студентам на особистість, яка неперервно підвищує рівень власної педагогічної і фахової компетентності. Дотримання чітких, прозорих і справедливих процедур кадрового забезпечення, визнання і підвищення значущості викладацької діяльності; активна мотивація професійного розвитку

науково-педагогічних працівників на основі застосування інноваційних технологій викладання, ефективна наукова діяльність викладача задля посилення зв'язку між освітою та дослідженнями лежать у полі відповідальності закладів вищої освіти (ЗВО) у контексті їх автономності (Н. Бутенко, 2009; М. Головань, 2014; Закон України «Про вищу освіту», 2014; О. Сиротенко, 2006). Сучасний викладач вищої школи, зокрема медичної, відповідно до вимог міжнародних інституцій до формування загальних і спеціальних компетентностей випускників (Tuning Educational Structures in Europe, 2006), сам повинен демонструвати їх високий рівень, ефективно розробляти та упроваджувати інноваційні педагогічні технології, форми, методи і методики у організацію і зміст освітнього процесу (Я. Кульбашна, 2014). Саме тому оновлення вимог, функцій та завдань сучасного викладача, зокрема у контексті викладання навчальних дисциплін, займають важливе місце у освітніх реформах, як в Україні, так і за кордоном (Закон Про вищу освіту, 2014; Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, 2015; Tuning Educational, 2006).

Аналіз зазначених вище наукових джерел та власний педагогічний досвід свідчать, що питанням конкретизації функцій, завдань і ролей науково-педагогічних працівників закладів вищої медичної освіти лідерського та інноваційного типу, інтегрованих у міжнародний освітній і професійний простір, уваги приділено недостатньо.

МЕТА: Визначити ключові завдання і функції сучасного викладача закладу вищої медичної освіти у професійній підготовці компетентного лікаря.

Матеріали і методи дослідження. Основними орієнтирами у визначенні сучасних вимог до науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти слугують Закон України «Про вищу освіту» (2014) та європейські «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості освіти» (2015). У зазначеному європейському документі (Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості

освіти, 2015) наголошено, що викладачі відіграють ключову роль у створенні якісного досвіду для студентів та забезпеченні умов для набуття ними знань, компетентностей і навичок. Тому актуалізується оновлення підходів до підвищення рівня викладання і компетентності викладачів закладів вищої медичної освіти (Я. Кульбашна, 2016; К. Амосова, 2018; Рябініна, 2016). Особливої уваги, як вказує Саркісова О. Ю (2016), потребує реалізація принципу студентоцентричного підходу у викладанні, що передбачає гнучку, своєчасну корекцію подачі навчального матеріалу, удосконалення процесу оцінювання освітнього результату, налагодження система зворотного зв'язку студент-викладач (с.258-259).

У сучасній вищій школі, зокрема і медичній, метою сучасної освіти, як вказує Г. Сиротенко (Сиротенко Г. О., 2006), стає вільний розвиток індивідуальних здібностей, мотивів, особистісних цінностей майбутнього фахівця, а на якість освітнього процесу і рівень результату навчання все більше впливає упровадження інноваційних педагогічних технологій (Я. Кульбашна, 2014). За таких умов, на думку В. Ільчук (2016), викладач вищої школи, окрім демонстрації важливих особистих професійних якостей, повинен генерувати та упроваджувати у освітній процес позитивні педагогічні ідеї і результати, зокрема: високий рівень професійно-етичної, комунікативної, рефлексивної культури; розвивати особисту креативність, формувати власну систему здоров'язбереження; знати і уміти навчити студентів основам здоров'язберезувальних технологій (В. Ільчук, 2016). Крім того, наголошує Л. Запара (2017), сучасний викладач вищої школи повинен виступати лідером і демонструвати студентам своє персональне, особистісне і професійне зростання та компетентність у досягненні зазначених цілей. Авторка наголошує, що викладач-лідер спроможний активно залучати до своїх дій інших людей, впливаючи на них своєю впевненістю і переконливістю, та домагатися перемоги у досягненні поставленої мети, щоб закріпити цей статус. У свою чергу, щоб стати лідером, необхідно вміти спілкуватися з різними людьми та проявляти ініціативу, приділяти

увагу заняттям фізичною культурою для загартовування характеру і витримки; демонструвати чуйність і увагу; розвивати комунікативні навички (Я. Кульбашна, 2014, Я. Кульбашна, О. Ткачук, 2016). Зокрема, в епоху інтернаціоналізації вищої освіти й швидкоплинних змін у науковому медичному середовищі, сучасний педагог вищої медичної школи повинен володіти інструментами отримання інформації із зарубіжних наукових джерел і сприяти формуванню іншомовної компетентності майбутнього лікаря (Я. Кульбашна, О. Ткачук, В. Захарова, 2017; Е. Зеєр, 2000).

Успішна імплементація нових функціональних напрямів у педагогічній діяльності, на думку Е. Зеєра (2000), можлива при високому рівні компетентності викладача, яка містить такі ключові складові: соціальну – здатність взяти на себе відповідальність, уміння кооперувати і співпрацювати, толерантне ставлення до різних віросповідань та етнокультур; комунікативну – володіння іноземними мовами, Інтернет-ресурсами, комп'ютерними технологіями; соціально-інформаційну – володіння інформаційними технологіями, критичним мисленням; когнітивну – здатність постійно підвищувати свій освітній рівень, набувати нові знання та вміння, тобто, здатність до саморозвитку; спеціальну – здатність самостійно виконувати професійну діяльність, здійснювати самооцінку (Зеєр Е.Ф., 2000).

Зазначені вище чинники суттєво змінюють роль і функції викладача вищої школи (Paul Haidet, Howard F.Stein, Shakhmurova G., Egamberdieva L., 2017): на перший план виходить концепція неперервного професійного самовдосконалення педагога, гнучка, своєчасна корекція ним подачі навчального матеріалу та процесу оцінювання освітнього результату, налагоджена система зворотного зв'язку студент-викладач (с.85). Зважаючи на специфіку освітнього процесу у ЗВМО (клінічні дисципліни на клінічних базах), необхідно конкретизувати відповідні задачі і ролі науково-педагогічних працівників.

Процес професійної підготовки компетентного лікаря в епоху глобалізації потребує створення відповідних умов у закладах вищої медичної освіти (ЗВМО), зокрема в оновленні змісту діяльності викладачів, робота яких інтегрує фаховий, науковий і педагогічний компоненти (Я. Кульбашна, 2016; К. Амосова, 2018). Однією з актуальних сучасних тенденцій у процесі такої модернізації є формування лідерського потенціалу сучасного педагога, особливо клініциста, як невід'ємного компонента професійної діяльності (О. Ткачук, 2015; Я. Кульбашна, О. Ткачук, В. Захарова, 2017). У той же час, ефективність освітнього процесу, як і його результат, значною мірою залежить від урахування еволюційних особистісних трансформацій представників сучасної генерації майбутніх фахівців. За даними К.Амосової (2018), науковці визначили, що протягом десятиліть молодь якісно розшарувалась на різні категорії. На зміну «традиціоналістам» («ветеранам»), народженим у 1922-1945рр, юність яких припала на часи другої Світової війни; «бебі - бумерам», які з'явилися на світ у 1946-1964 рр і формувались у період економічного зростання, розвитку космосу, демократизації суспільства; «покоління Х», яке зростало у 1965-1980 рр і зазнало значного негативного впливу із-за екологічних проблем, початку процесів глобалізації, поширення наркотиків, СНІДу, дефіциту уваги батьків, у 1981-1999 прийшли «Міленіали» («покоління Y»), а на початку XXI ст. - «Покоління Z», для яких інформаційний простір значно розширився і став доступним завдяки інтернету, дівайсам, стиранню кордонів між державами, що сприяє безперешкодним подорожам і можливостям пізнавати світ. Поступово реальний світ почав втрачати привабливість, на відміну від віртуального. Спілкування у соцмережах стало впливати на формування молоді значно більше, ніж родина і суспільство.

Зарубіжні науковці М. Aaron (2014); Т. Kinane (2014) (К. Амосова, 2018) наголошують, що уподобання сучасного студентства у контексті освітнього процесу також набули суттєвих змін і концентруються навколо дигітальності,

налаштованості на практичні аспекти (hand-on learners), отриманні інформації невеликими блоками (microlearning), виконанні різнонаправлених завдань («multitasking»), сприйнятті «навчання разом з розвагою» («edutainment»). Від викладача нова генерація студентів очікує розуміння, корисного контакту і симпатії як протягом аудиторного, так і позааудиторного часу (К. Амосова, 2018). Проте, необхідно відзначити, що переважна більшість викладачів старшого віку зростала, фахово формувалась у інших умовах, не маючи такого досвіду. Звідси – проблеми не сприйняття у колі викладач-студент у різних аспектах - спілкуванні, життєвих цінностях і підходах, зокрема і до освіти. Звідси, завдання сучасного викладача – не тільки адаптуватись до нових вимог освітнього середовища, а й діяти на випередження, що потребує інтерактивного підходу у подачі навчального матеріалу з використанням сучасних технологій; інноваційних дидактичних підходів, зокрема: навчання на доказовій основі, вирішення задач/проблем, навчання в команді, ігрових елементів («evidence-based», «problem»-based, «team-based», «game-based» learning), упровадження симуляційних засобів відпрацювання практичних навичок (Я. Кульбашна, 2016, 2017, К. Амосова, 2018).

Завдання ЗВМО в умовах реформування і модернізації вищої освіти України у оновленні форм і методів навчання полягають у активізації розвитку креативності, критичності мислення, особистісного потенціалу студента та вимагають від викладача виконання нових багатоаспектних функцій і ролей. Аналіз наукових джерел (К. Амосова, 2018; Є. Карпиєвич, Т. Краснова, 2017; Я. Кульбашна, 2014; О. Литвиненко (2017); Г. Сиротенко, 2006; Є. Соколова, 2013), дав змогу виокремити такі з них: наставник – допомагає студентам реалізувати здобуті знання у практичну діяльність; тренер – допомагає іншим в оволодінні новими навичками, знаннями, ставленнями; тьютор – супровід студентів (тьюторантів) у процесі професійно-особистісного і наукового кар'єрного зростання; надихає на досягнення поставлених цілей; ділиться знаннями, навичками, розвиває спроможності

студентів; впроваджує і закріплює «правильні» життєві цінності і установки, є авторитетом; ментор - той, хто стежить за процесом від початку і до кінця, діяльність, спрямована на розкриття потенційних можливостей і здібностей особистості; коуч – не дає порад, лише сприяє успішному досягненню певної мети, отримання позитивно сформульованих нових результатів, передбачає високий рівень взаємопорозуміння; фасилітатор – не нав'язлива допомога в досягненні очікуваних результатів навчання; залучає кожного студента до освітнього процесу покладаючи відповідальність на самих студентів, сприяє озвучуванню різних думок, точок зору і спонукає кожного окремого студента підпорядковувати свої особисті вміння й потреби груповим (командним); менеджер – планує, оцінює, вносить зміни до навчального процесу для досягнення очікуваних результатів навчання; дослідник - вимагає нового розуміння процесу навчання, зміщуючи акцент від «зовнішнього до внутрішнього джерела» (Є. Карпиєвич, Т. Краснова, 2017, 84-92; О. Литвиненко, 2017, 248-250; Г. Сиротенко, 2006; Є. Соколова, 2013).

Розширення функціонального активу сучасного викладача вищої школи, підкреслює Н. Бутенко (2009), все ж не змінює його ключову функцію, яка полягає у формуванні системи професійних знань, Проте, наголошує автор, у той же час актуалізується трансформація об'єкта освіти (майбутнього фахівця) в суб'єкт самовиховання, самоосвіти, саморозвитку. Таким способом формується одна із ключових компетентностей американського лікаря – спроможність до самооцінки власних професійних досягнень (Я. Кульбашна, 2016).

Комплекс важливих функцій, які повинен реалізувати компетентний викладач визначив М. Головань (2014), зокрема: термінальна (функція-цілей) - навчальна, виховна, розвивальна, функція життєзабезпечення, функція соціалізації; тактична (інструментальна) – інформативна, діагностична, спонукальна, прогностична, рекреаційна); операційна (функція-прийомів) – функції вимірювання та оцінювання, методична, корегувальна, управлінська (с.79-88). Очевидно, що зазначені функції

педагогічної діяльності взаємопов'язані та взаємозалежні між собою, а ефективність їх виконання залежить від інтеграції компетентностей, набутих викладачем.

Аналіз наукових джерел (Я. Кульбашна і О. Стеченко, 2016; О. Ткачук, 2017) засвідчив, що однією із недостатньо оцінених і врахованих функцій викладача вищої медичної школи є забезпечення здоров'язбереження майбутнього фахівця, формування у нього здоров'язбережувальної компетентності. Слід зазначити, що збереження і зміцнення здоров'я студентської молоді є одним із пріоритетних напрямів державної політики України, про це свідчить Закон України «Про вищу освіту» (2014) і Указ президента України № 42/2016, (2016).

Порівняльний аналіз результатів опитування викладачів Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, Професійного вищого навчального закладу «Київський медичний університет УАНМ», Вітебського державного медичного університету імені М.І. Пирогова виявив, що здоров'язбережувальній компетентності, на думку педагогів, необхідно надати пріоритетне значення (80,0% – 83,6%) у комплексі загальних компетентностей, актуальних для успішної професійної діяльності майбутніх лікарів (Я. Кульбашна і О. Ткачук, 2016). Отже, до нових функцій і ролей викладача сучасного ЗВМО, додається формування здоров'язбережувальної компетентності. Її значущість полягає в усвідомленні майбутніми лікарями необхідності ефективно реалізувати знання, навички, компетентності для гармонійного функціонування психологічної, фізичної, соціальної складових власної життєдіяльності та пацієнтів. Науковці О. Антонова, Н. Поліщук; Ю. Павлов, (О. Антонова, Н. Поліщук, 2016; Ю. Павлов, 2013; Н. Поліщук, 2013) свідчать, що у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності у студентів відбувається суттєвий вплив викладача на психологічну сферу особистості: когнітивну (систему знань про збереження, зміцнення і відновлення здоров'я), процес формування професійно значущих якостей лікаря (міжособистісні стосунки, емпатія, робота у команді, лідерські якості, рішучість і т.

і.); емоційно-вольову (психомоторика, увага, критичне мислення і т.ін.); фізичну - координації рухів, витривалості, швидкості, гнучкості).

Оновлення функцій, покладених на викладачів у сучасній вищій школі, вимагає від них розбудови власної концепції саморозвитку на основі самооцінки, саморозвитку, самореалізації, формування лідерського потенціалу у професійній і педагогічній діяльності, оволодінні іноземними мовами для постійного оновлення професійної інформації з міжнародних наукових джерел, самомотивації до здорового способу життя.

Висновки. Таким чином, у процесі дослідження визначені ключові завдання і функції сучасного викладача закладу вищої медичної освіти у професійній підготовці компетентного лікаря та наголошено на їх розширенні, зокрема у демонстрації лідерських якостей, формуванні здоров'язбережувальної та іншомовної компетентностей майбутніх фахівців.

Література:

- Амосова К.М. (2018). Хто такі «міленіали», і як навчати таких студентів. URL: <http://nmu.ua/news/kateryna-amosova-hto-taki-milenialy-yak-navchaty-takyh-studentiv/>
- Бутенко Н. Компетенції сучасного викладача вищої школи в контексті реалізації його місії / Н. Бутенко // Вісник Львівського університету. - Серія педагогіки. - 2009. - Вип. 25. - Ч. 1. - С. 31-39.
- Головань М. С. Професійна компетентність викладача вищого навчального закладу / М. С. Головань // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія. Збірник статей. – Ялта: РВВ КГУ, 2014. – Вип. 44. – Ч. 3. – с.79-88.
- Закон України «Про вищу освіту»: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 вересня 2017 року: (офіц. текст). – К.: ПАЛИВОДА А. В., 2017. – 100 с. // електронний ресурс URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

- Запара Л. Лідерство та умови розвитку лідерів. Розвиток форм і методів сучасного менеджменту в умовах глобалізації: Матеріали 5-ї міжнародної наук.-практ. конф. – Дніпро, 7-9.11.2017: тези доповідей. – Дніпро: Друкарня ДДАЕУ, 2017. – 276 с.
- Зеєр Э.Ф. Психология личностно ориентированного профессионального образования.– Екатеринбург: Изд-во Урал. Гос. проф. пед. ун-та, 2000. – с. 257.
- Ільчук В. В. Педагогічні умови професійного саморозвитку викладачів фахових дисциплін у вищих навчальних аграрних закладах: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / Ільчук Віта Василівна; Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця, 20016. - 254 с.
- Карпиєвич, Е. Ф., Краснова, Т. И. Методика подготовки тьюторов и критерии оценки ее эффективности. Актуальные вопросы организации научно-методического обеспечения университетского образования: материалы Междунар. научно-практической интернет-конференции, Минск, 26–27 октября 2017 г. / БГУ, Центр проблем развития образования ГУУиНМР: – Минск: БГУ, 2017. – С. 84-92. URL: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/185923?offset=20>.
- Кульбашна Я.А., Ткачук О.Г. Формування загальних компетентностей майбутніх лікарів // Педагогічний процес: Теорія і практика (серія: Педагогіка) м. Київ, 2016. - №4 (55).
- Кульбашна Я.А. Підготовка компетентного лікаря: акредитація закладів вищої стоматологічної освіти України і США Педагогічний процес:теорія і практика. – 2016. - №2. – С.100-105
- Кульбашна Я.А. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців із стоматології: теоретичні й методичні основи: монографія / Я.А. Кульбашна. – К.: ВПП «Компас», 2014. – 416с.
- Литвиненко О. Тьютор как ключевая фигура современного образовательного менеджмента. Розвиток форм і методів сучасного менеджменту в умовах

глобалізації: Матеріали 5-ї міжнародної наук.-практ. конф. – Дніпро, 7-9.11.2017: тези доповідей. – Дніпро: Друкарня ДДАЕУ, 2017. – 276 с

Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015 – 2020 років // електронний ресурс URL: http://healthsag.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Strategiya_UKR.pdf.

Рябініна О.В. Теорія та практика освіти. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2174/lkc.pdf

Саркісова О. Ю. Реалізація студентоцентризму у навчанні засобом упровадження інтерактивних технологій / О. Ю. Саркісова // Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті : зб. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конф. за міжнар. участю, (Київ, 2–3 берез. 2016 р.) / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – Київ: КНЕУ, 2016. – С. 258–259. URL: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/17954>.

Сиротенко Г.О. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник /Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.

Соколова Е. И. Анализ терминологического ряда «коуч», «ментор», «тьютор», «фасилитатор», «эдвайзер» в контексте непрерывного образования // Непрерывное образование: XXI век. Выпуск 4, 2013. URL:http://lll21.petrstu.ru/journal/content_list.php?id=13481 DOI: 10.15393/j5.art.2013.2171.

Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти Нову редакцію було ухвалено на Міністерській конференції 14-15 травня 2015 року. URL:http://www.enqa.eu/indirme/esg/ESG%20in%20Ukrainian_by%20the%20British%20Council.pdf.

Ткачук О. Г. Формування «лідерства», як професійно важливої якості майбутнього лікаря [Текст] / О.Г. Ткачук // Теоретичний та науково-методичний часопис

Вища освіта України. Тематичний випуск «Інтеграція вищої освіти і науки». – 2015. № 3 (додаток 1).

Указ президента України № 42/ 2016 Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя – здорова нація». URL: <http://www.president.gov.ua/documents/422016-19772>.

Kulbashna Ya., Tkachuk O., Zakharova. V. The development of foreign language and leadership competencies in providing competitiveness of future doctor // European humanities studies: State and Society, 2017

Paul Haidet, Howard F Stein The Role of the Student-Teacher Relationship in the Formation of Physicians DOI: 10.1111/j.1525-1497.2006.00304.x

Shakmurova G. A., Egamberdieva L. N. Health protection activity of a teacher in formation of students' personality. European Sciences review Scientific journal № 3–4 2017 (March–April) DOI: <http://dx.doi.org/10.20534/ESR-17-3.4-85-86>.

Tuning Educational Structures in Europe. Accessed at: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf.

References

Amosova K.M. (2018). Khto taki «milenyaly», i yak navchaty takykh studentiv. Retrieved from <http://nmu.ua/news/kateryna-amosova-hto-taki-milenyaly-yak-navchaty-takykh-studentiv/> (ukr).

Butenko N. (2009). Kompetentsii suchasnoho vykladacha vyshchoi shkoly v konteksti realizatsii yoho misii. Visnyk Lvivskoho universytetu. - Seriiia pedahohiky. - Vyp. 25. - Ch. 1., 31-39. (ukr).

Holovan M. S. (2014). Profesiina kompetentnist vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu / M. S. Holovan // Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Seriiia: Pedahohika i psykholohiia. Zbirnyk statei.– Vyp. 44. – Ch. 3, 79-88. (ukr).

- Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» (2014). [Law of Ukraine]. – K.: PALYVODA A. V., 2017. – 100 s. // Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (ukr).
- Zapara L. (2017). Liderstvo ta umovy rozvytku lideriv. Rozvytok form i metodiv suchasnoho menedzhmentu v umovakh hlobalizatsii: Proceedings of the International, tezy dopovidei. – 276 s. (ukr).
- Zeer E..F. (2000). Psykholohyia lychnostno oryentirovannoho professionalnogo obrazovanyia. Ekaterynburh, Rossyia: Yzdatelstvo Uralskoho Hosudarstvennoho professionalnogo pedahohicheskoho unyversytetas. 257 s. (rus).
- Ilchuk V. V. (2016) Pedahohichni umovy profesiinoho samorozvytku vykladachiv fakhovykh dystsyplin u vyshchyykh navchalnykh ahrarnykh zakladakh. Candidate's: Vinnytskyi derzh. ped. un-t imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. - Vinnytsia, Ukraine. - 254 s. (ukr).
- Karpyievych, E. F., Krasnova, T. Y. (2017). Metodyka podhotovky tiutorov y krytery y otsenky ee efektyvnosti. Aktualnye voprosy orhanyzatsyy nauchno-metodycheskoho obespechenyia unyversytetskoho obrazovanyia: Proceedings of the International, Mynsk, BHU, Tsentr problem razvytyia obrazovanyia HUUyNMR: — S. 84-92. Retrieved from <http://elib.bsu.by/handle/123456789/185923?offset=20>. (rus).
- Kulbashna Ia.A. (2014). Formuvannia profesiinoy kompetentnosti maibutnykh fakhivtsiv iz stomatolohii: teoretychni i metodychni osnovy: monohrafiia / Ia.A. Kulbashna. – K.: VPP «Kompas». – 416s. (ukr).
- Kulbashna Ia.A. (2016). Pidhotovka kompetentnoho likaria: akredytatsiia zakladiv vyshchoi stomatolohichnoi osvity Ukrainy i SShA Pedahohichnyi protses: teoriia i praktyka. - №2. – S.100-105. (ukr).
- Kulbashna Ya.A., Tkachuk O.H. (2016). Formuvannia zahalnykh kompetentnostei maibutnykh likariv [Formation of general competencies of future physicians]. Pedahohichnyi protses: Teoriia i praktyka (seriia: Pedahohika) № 4 (55). (ukr).

- Lytvynenko O. (2017). Tiutor kak kliuchevaia fyhura sovremennoho obrazovatelnoho menedzhmenta. Rozvytok form i metodiv suchasnoho menedzhmentu v umovakh hlobalizatsii: Materialy 5-i mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf. – Dnipro, 7-9.11.2017: tezy dopovidei. – Dnipro: Drukarnia DDAEU. – 276 (ukr).
- Natsionalna stratehiia reformuvannia systemy okhorony zdorovia v Ukraini na period 2015 – 2020 rokiv // Retrieved from http://healthsag.org.ua/wpcontent/uploads/2014/11/Strategiya_UKR.pdf. (ukr).
- Sarkisova O. Yu. Realizatsiia (2016, 2–3 bereznja). Studentotsentryzmu u navchanni zasobom uprovadzhennia interaktyvnykh tekhnolohii. All-Ukrainian Conference. – Kyiv: KNEU, 2016. – S. 258–259. Retrieved from <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/17954>. (rus).
- Syrotenko H.O. (2006). Innovatsiina diialnist pedahoha: vid teorii do uspikhu. Informatsiino. – Poltava, Ukraine: POIPPO, – 124 s. (ukr).
- Sokolova E. Y. (2013). Analiz termynolohycheskoho riada «kouch», «mentor», «tiutor», «fasylytator», «edvaizer» v kontekste nepreryvnoho obrazovanyia. URL:http://il21.petrus.ru/journal/content_list.php?id=13481 DOI:10.15393/j5.art.2013.2171. (rus).
- Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity – Kyiv, Ukraine: TOV “CS”, 2015. – 32 c. (ukr).
- Riabinina O.V. Teoriia ta praktyka osvity. Retrieved from http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2174/lkc.pdf (ukr).
- Tkachuk O. H. (2015). Formuvannia «liderstva», yak profesiino vazhlyvoi yakosti maibutnoho likaria. Teoretychnyi ta naukovo-metodychnyi chasopys Vyscha osvita Ukrainy. Tematychnyi vypusk «Intehratsiia vyshchoi osvity i nauky». № 3 (1). (ukr).
- Ukaz prezydenta Ukrainy # 42/ 2016 Pro Natsionalnu stratehiuu z ozdorovchoi rukhovoï aktyvnosti v Ukraini na period do 2025 roku «Rukhova aktyvnist - zdorovyï sposib zhyttia – zdorova natsiia». Retrieved from <http://www.president.gov.ua/documents/422016-19772>. (ukr).

Haidet, P. & Howard, F. Stein (2006) The Role of the Student-Teacher. Relationship in the Formation of Physicians, 21(Suppl 1), 16–20. DOI: 10.1111/j.1525-1497.2006.00304.x (Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1484835/>) (eng).

Kulbashna Ya., Tkachuk O., Zakharova. V. The development of foreign language and leadership competencies in providing competitiveness of future doctor // European humanities studies: State and Society, 2017 (ukr).

Shakmurova, G. A. & Egamberdieva L. N. (2017). Health protection activity of a teacher in formation of students' personality. European Sciences review Scientific journal, № 3–4 (March–April), 85-87. DOI: <http://dx.doi.org/10.20534/ESR-17-3.4-85-86> (eng).

Tuning Educational Structures in Europe. Retrieved from: http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf. (eng)

НОВЫЕ ЗАДАЧИ И ФУНКЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ИННОВАЦИОННОГО ТИПА В ПОДГОТОВКЕ КОМПЕТЕНТНОГО ВРАЧА

Кульбашна Ярослава доктор педагогических наук, кандидат медицинских наук, доцент, профессор кафедры хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии, Национальный медицинский университет имени А. А. Богомольца, Б. Шевченко, 13, 01601 м. Киев, Украина, j.kulbashna@gmail.com

Ткачук Елена, соискатель Института высшего образования АПН Украины 01014, Украина, г. Киев, ул. Бастионная, 9, elena.tkazuk@ukr.net

Захарова Валерия, преподаватель кафедры иностранных языков, Национальный медицинский университет имени А. А. Богомольца, Б. Шевченко 13, 01601 м. Киев, Украина, valerieozakharova@gmail.com

В статье раскрыты роли и функции современного преподавателя заведений высшего медицинского образования (наставника, тренера, тьютора, ментора, коуча, фасилитатора, менеджера, исследователя) в создании качественного опыта для студентов и обеспечении условий для получения ими знаний, компетенций и навыков. Обоснована необходимость обновления педагогической парадигмы в высшей медицинской школе в соответствии с эволюцией личностных изменений современной генерации молодежи. Установлено, что среди недостаточно оцененных функций преподавателя высшей медицинской школы является

формирование здоровьесберегающей и иноязычной компетентности будущего врача. Определены ключевые задачи современного преподавателя высшего медицинского образования, которые взаимосвязаны и взаимозависимы между собой.

***Ключевые слова:** будущие врачи; высшая школа; здоровьезберегающая компетентность; общие компетентности; учреждение высшего медицинского образования; функции преподавателя высшей школы.*

NEW TASKS AND FUNCTIONS OF THE TEACHER OF INNOVATIVE TYPE IN THE PREPARATION OF THE COMPETENT DOCTOR

Kulbashna Yaroslava doctor of pedagogical sciences, candidate of medical sciences, associate professor, professor of the Department of Surgical Dentistry and Maxillofacial Surgery, Bogomolets National Medical University, B. Shevchenko, 13, 01601 m. Kiev, Ukraine,
j.kulbashna@gmail.com

Tkachuk Elena, Applicant, Institute of Higher Education of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine 01014, Ukraine, Kyiv, ul. Bastionnaya, 9,
elena.tkazuk@ukr.net

Zakharova Valeriia, Teacher of the Department of Foreign Languages, Bogomolets National Medical University, B. Shevchenko 13, 01601 m. Kiev, Ukraine,
valerieozakharova@gmail.com

The article reveals the roles and functions of the modern teacher of higher medical educational establishment (instructor, trainer, tutor, mentor, coach, facilitator, manager, researcher) in creating high-quality experience for students and ensuring conditions for their knowledge acquisition, competencies and skills. It was substantiated the necessity of updating the pedagogical paradigm in the higher medical school according to evolutionary personal changes of the modern youth generation. It is also established that future doctors' healthcare and foreign language competencies formation are not evaluated adequately among the university teachers' functions. The key tasks of the modern medical university teachers, which are interrelated and interdependent with each other, are determined.

***Keywords:** general competence; healthcare competence; higher school; institution of higher medical education; functions of a teacher of higher education; future physicians.*

*Стаття надійшла до редакції 31.01.2018
Прийнято до друку 22.02.2018*